

15.-MINGORRIA ERRIA ABILA'N

Gaztela'ko lur zabal eta legorretan ara ta ona ibiltzen ba'zara, euskaldunentzat arrigarriak diran gauzak aurkituko dozuz.

Olako bat izan zan niretzat Abila'ko lurretan aurkitu neban erri baten izena. Mingorria.

Nondik eta zergaitik izen ori?

Billaketa egin neban eta ara aurkitu neban erantzuna: Eskorial'eko Lorentzo Deunaren monastegia egiteko II Felipe erregeak egitasmoa idatzi ebanean, agindu au emon eban: Argiñak euskaldunak izan daitezela.

Eta olantxe egin zan, argin euskaldunak eroan ebezan.

Argin orreik lenengo arrobi bat bear eben eta Abila'ko erritxu baten aurkitu eben. Antxe artu eben euren bizilekua argin euskaldun askok.

Egunak joan, egunak etorri, elgorria edo antzekoa zan gaiso bat sartu zan euren artera eta gaiso orreri "mingorria" esaten eutsoen.

Inguruko errietan entzun eben ori eta argin euskaldun areik bizi ziran tokiari izena ezarri eutsoen, gaur-arte eta betiko: Mingorria.

OLAZAR'tar Martin'ek

16.- ESPARTERO TA LEGE ZARRAK

España ta Euskalerrria naikoa ondo konpondu ziran alkarregaz eta baterako lan asko eta ederrak egin ebezan, arik eta euren arteko akordua apurtu zan arte: Euskaldunak eukene Lege Zarra eta ortik aterata eukene euren buruen jabetza zapuztu zan arte.

Baiña España Lege Zarrak zapaltzen asi zanean, edo gaur esaten daben lez, foruak kendu ebazenean, orduan sortu zan gaur-arte bizi dagon euskaldunen arazoa.

Euskaldunen lenengo erantzuna Karlostarren gudak izan ziran, baiña arazoa argien agertzen dauskuna Bergara'ko Besarkadea da.

Zumalakarregi il zanean, an egoan karlostarren ordezkari euskalduna ez zan Maroto jauna eta Liberalen izenean Espartero gudalburua.

Akordu batera eldu ziran: Euskaldunak (eta karlostarrak) izkilluak emongo eutseezan, baiña liberalak euren

berbea emoten eben lege zarrak zaintzeko.

Espartero'k eta onen jarraitzaileak euren espateagaz Lege Zarra zaintzeko berbea emon eben.

Baiña Espartero'k ez eban berba ori bete eta laster asi zan Lege Zarrak kentzen, España'ko Lege Negusiaren aurka egozala atxakitzat artuta. Azkenean guzti-guztiak kendu ebezan eta ez zan ezer be geratu, mesedegarri izan jakun Ekonomi-Ituna baiño. Eta arrezkero ez dago bakerik.

Euskal Arazoaren urtenbide bakarra zein dan? Naikoa argi dago: Bere Lege Zarren erara bizi izaten itzi.

Baiña olako zauri zarrak osatzea ez da gauza erreza izaten.

OLAZAR'tar Martin'ek